

Taskforce Management Overstromingen:

‘Nog ontzettend veel te doen’

“De aanjaagfunctie die de Taskforce Management Overstromingen had, heeft ertoe geleid dat we in Nederland organisatorisch gezien veel beter zijn voorbereid op eventuele overstromingen. Maar deze overstromingen kunnen beter nog even uitblijven. Er is nog ontzettend veel te doen. Ook voor de waterschappen.”

DOOR OLAV LAMMERS

Dat zegt de dijkgraaf van Rijnland, Gerard Doornbos na de aanbieding van de eindrapportage van de Taskforce (TMO) op 5 februari jongstleden aan de minister van Binnenlandse Zaken, Guusje ter Horst. Doornbos was zelf één van de zes leden van de Taskforce.

“Een belangrijk winstpunt van de TMO activiteiten, in combinatie met de oefening Waterproef die eind vorig jaar is gehouden en de discussie over klimaatverandering, is in mijn ogen de toegenomen bewustwording onder de gemiddelde Nederlander dat veiligheid tegen overstromingen nooit voor 100 procent gegarandeerd kan worden. Dat hij of zij voortdurend ook zelf alert en voorbereid moet zijn. Dat moet worden aangegrepen om in ieder geval de risicocommunicatie naar de burger snel en beter in gang te zetten, inclusief concrete adviezen”, aldus Doornbos.

De voorzitter van de TMO, de Commissaris van de Koningin van Zuid-Holland Jan Franssen, verwoordde het tijdens de presentatie van het eindrapport aldus: “Er is een meerjarige, consi-

stente aandacht nodig om risicobewustzijn van inwoners en bedrijfsleven te vergroten.” Daarom ook moet volgens Franssen regionaal eens per twee jaar en landelijk eens per vier jaar geoefend worden. Dat wil zeggen dat in 2012 opnieuw een grote landelijke overstromingsoefening dient plaats te vinden.

Planvorming doorontwikkelen

De TMO werd in 2006 door de regering ingesteld om de voorbereidingen op overstromingen in Nederland te verbeteren. Daarbij richtte het zich op de planvorming bij overstromingen bij de 25 veiligheidsregio's en op nationaal niveau, door bestuurders en professionals. Uitgangspunt was een Ergst Denkbare Overstroming (EDO), een scenario dat van alle bestuurders en professionals vraagt met elkaar samen te werken. De resultaten van de TMO zijn vervat in een eindrapport met bevindingen en aanbevelingen en drie deelrapporten over planvorming, nafase en een eerste impressie van de oefenweek Waterproef.

Sprekend over de bevindingen van de TMO verklaarde Franssen dat op regionaal gebied veel vooruitgang is geboekt in de kwaliteit van de voorbereidingen. Maar vooral op nationaal niveau dient de

operationele planvorming doorontwikkeld te worden. “Dat vergt een hoge bestuurlijke prioriteit. Een nationale evacuatieplanning met verkeersmanagement bij overstromingen is daar een voorbeeld van. Volgens de TMO is die onontbeerlijk, omdat een nationale evacuatieplanning inwoners en bedrijven van Nederland duidelijkheid biedt en orde schept in de chaos die overstromingen veroorzaken.”

Daarnaast dienen overheden met elkaar plannen te maken voor herstel en wederopbouw ná een overstroming. “Een nog onontgonnen terrein, maar ons deelrapport Nafase biedt daartoe een strategie en checklist”, aldus Franssen.

Coördinatie en regie

De oefenweek Waterproef heeft volgens de CdK verder aangetoond hoe belangrijk het is om de consequenties van beslissingen te kunnen overzien. “Beslissingen hebben te maken met consequenties van andere beslissingen op andere niveaus. Het in zeer korte tijd door bestuurders en professionals integraal en op alle niveaus kunnen beoordelen van gevolgen van beslissingen bepaalt hun effectiviteit.” Coördinatie is daarom essentieel tussen regio's onderling en tussen regio's en nationaal niveau. Franssen: “Coördinatie

en regie vragen om krachtige keuzes en bij een overstromingsramp van nationale omvang is het noodzakelijk 'topdown'te werken. De regie door het Rijk dient daarbij versterkt te worden, in die zin dat de coördinatie door de minister van Binnen-landse Zaken in het ministerieel beleidsteam en belangrijkere plaats moet krijgen om de besluitvorming slagvaardiger te maken. Ook versterking van de bevelvoering door de minister van BZK en de voorzitters van de veiligheidsregio's is noodzakelijk. De TMO beveelt verder aan dat de Commissaris van de Koningin door zijn regiokennis namens de minister van BZK verantwoordelijk moet zijn voor betere coördinatie boven en tussen veiligheidsregio's. Er dient voorts een Landelijke Operationele Staf (LOS) te worden ingesteld die reageert op een nationale overstromingsramp en andere nationale rampen. Die noodzaak heeft de oefenweek duidelijk aangetoond. Ten slotte adviseert de TMO dat ter borging de Inspecties Openbare Orde en veiligheid en Verkeer en Waterstaat dit jaar nog een kader opstellen om het voorbereidingspeil te toetsen, dat vanaf 2010 door alle bestuurlijke niveaus wordt gebruikt.

Nieuwe impuls

Dijkgraaf Doornbos benadrukt dat de TMO heeft geleid tot een nieuwe impuls aan een betere samenwerking binnen de waterkolom. "Gebleken is dat we bij grootschalige rampen toch minder weten van burens en collega's dan we altijd dachten. Het maken van goede afspraken over hoe we elkaar in zo'n situatie snel kunnen vinden en samenwerken is zeker nog een punt van aandacht. Dat geldt binnen dezelfde waterkolom ook ten aanzien van Verkeer en Waterstaat en Rijkswaterstaat. Waterschappen moeten toch eens bij zichzelf nagaan hoe goed zij op de hoogte zijn van het werk van Rijkswaterstaat binnen hun gebied, of de mensen elkaar kennen, elkaar snel weten te vinden en goed samen kunnen werken. In dit opzicht is de op zich unieke bijeenkomst tussen de dijkgraven en HID's kortgeleden voor alle partijen zeker reden geweest zich voor herhaling van zo'n bijeenkomst uit te spreken; ook op ambtelijk niveau. Verder wordt nu ook gewerkt aan een beter verloop van advisering vanuit de waterschappen richting staatsse-

cretaris en direct verantwoordelijke minister in geval van calamiteiten. Er werd nog te veel vanuit gegaan dat dat wel via Rijkswaterstaat zou gebeuren."

Voorts zal volgens Doornbos ook zeker extra aandacht moeten uitgaan naar samenwerking tussen waterschappen en het betrekkelijk nieuwe fenomeen van Veiligheidsregio's. "Niet alle veiligheidsregio's zijn nog helemaal up to date. Daarnaast speelt het probleem van gebiedsbegrenzing. Binnen Rijnland heb ik bijvoorbeeld wel met vier veiligheidsregio's te maken terwijl sommige veiligheidsregios soms wel met vier waterschappen te maken hebben. We moeten goede afspraken maken om bestuurlijke drukte te voorkomen. Er is een convenant gemaakt van gebieden waar dat al goed is geregeld en waar elders in het land voordeel bij gehaald kan worden."

Ten slotte oppert Doornbos dat waterschappen, vanuit hun betrokkenheid bij de ruimtelijke ordening, meedenken aan het treffen van voorzieningen als vluchtroutes, veilige, hoger gelegen vluchtgebieden of gebouwen die daarop zijn ingericht. Wij zouden naast advisering over wateroverlast en waterkwaliteit bij bouw van nieuwe woonwijken nadrukkelijker ook de veiligheid in kunnen gaan brengen. Dat geldt ook voor plaatsing van levensbelangrijke nutsvoorzieningen die in Nederland over het algemeen nog vaak in kelders worden ondergebracht en dus zeer kwetsbaar zijn in geval van overstromingen."We kunnen elkaar helpen ons bij de les te houden."

Het complete rapport van de bevindingen van de taskforce vindt u op <http://www.platformoverstromingen.nl/>